

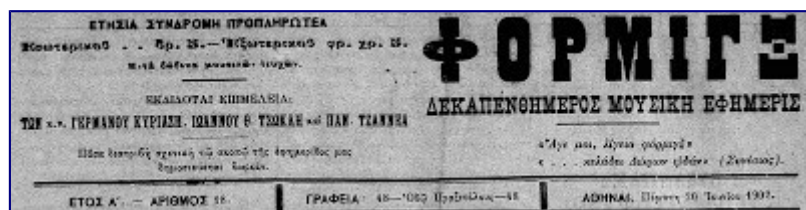
Αναφορά στον αθηναϊκό ιεροψαλτικό τύπο του πρώτου μισού του Κ' αιώνας

(ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ ΣΤΑ "ΙΕΡΟΨΑΛΤΙΚΑ ΝΕΑ" [ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 375]
ΧΩΡΙΣ ΤΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ)

Νικολάου Μάννη
Εκπαιδευτικού-Ιεροψάλτου

Το παρόν άρθρο αποτελεί μια σύντομη παρουσίαση των, σχετικών με τη βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική, εφημερίδων και περιοδικών, που εκδόθηκαν στην Αθήνα κατά το πρώτο μισό του Κ' αιώνας.

1. "Φόρμιξ"(1901-1912)

Δεκαπενθήμερη μουσική εφημερίδα, η οποία εκδόθηκε σε δύο περιόδους. Στην Α' (1901-1904), εκδότες της υπήρξαν ο Αρχιμανδρίτης Γερμανός Κυριαζής, ο Ιωάννης Τσώκλης και ο Παναγιώτης Τζαννέας. Στη Β' περίοδο (1905-1912), εκδότης ήταν ο Ιωάννης Τσώκλης.

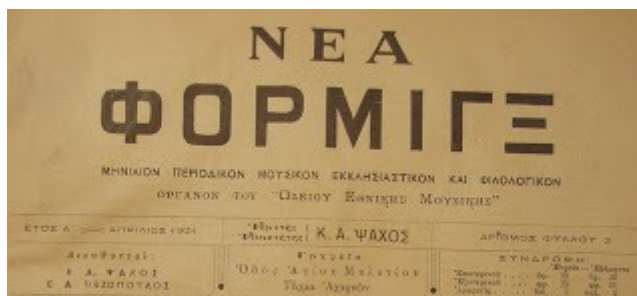

Ιωάννης Τσώκλης

Στο περιοδικό αυτό - του οποίου σπάνια βρίσκει κανείς σήμερα τεύχη - δημοσιεύθηκαν σημαντικά άρθρα πολλών μουσικών προσωπικοτήτων της εποχής.

Το περιοδικό εξέδωσε – ως παραρτήματα - και πολλά τεύχη με ανέκδοτα μουσικά μέλη.

2. "Νέα Φόρμιξ"(1921-1923)

Μηνιαίο περιοδικό που ίδρυσε και διηύθυνε ο Κωνσταντίνος Ψάχος με συνδιευθυντή τον φιλόλογο [Εμμανουήλ Πεζόπουλο](#).

Με σαφή αναφορά στην προηγούμενη εφημερίδα και εμφανιζόμενη ως συνέχεια αυτής, - αφού ο Ψάχος υπήρξε βασικότατος συγγραφέας της και μέλος της συντακτικής επιτροπής - το περιοδικό αυτό περιείχε μουσικολογικά, θεωρητικά, εκκλησιαστικά, ιστορικά και ποικίλα άλλα άρθρα, όπως και μουσικά κείμενα.

Συγγραφείς εκτός από τον Ψάχο και τον Πεζόπουλο, υπήρξαν οι Μανουήλ Γεδεών (Χαρτοφύλαξ της Μεγάλης Εκκλησίας), Μιχαήλ Παπαθανασόπουλος (ωτορινολαρυγγολόγος), [Δημήτριος Περιστέρης](#) (ιατροφιλόσοφος και μουσικός), [Σπυρίδων Καμπανάος](#) (λόγιος και ιατρός, μετέπειτα μοναχός Αθανάσιος) και άλλοι.

3. "Ιεροψαλτικόν Βήμα" (1936-1946)

Το μηνιαίο αυτό περιοδικό εκδόθηκε από τον Παναγιώτη (Τάκη) Γεωργακόπουλο σε τρεις περιόδους. Η Α' από τον Ιούνιο μέχρι τον Δεκέμβριο του 1936. Η Β' από τον Ιανουάριο του 1938 έως τον Σεπτέμβριο του 1940. Η Γ' από τον Μάιο του 1945 μέχρι και τον Μάρτιο του 1946. Συνολικά 43 τεύχη.

Αρθογράφοι του υπήρξαν εκτός του εκδότη και οι εξής: Κωνσταντίνος Ψάχος, Ιωάννης Παναγιωτόπουλος (Κούρος), Κώστας Κουτσούκος και Χρήστος Βλάχος

(δικηγόροι), Δημήτριος Περιστέρης, Σωκράτης Παπαδόπουλος, Νικόλαος Βαλληνδράς (μετέπειτα Μητροπολίτης Νικόδημος), Εμμανουήλ Πεζόπουλος και άλλοι λιγότερο γνωστοί.

Στην εφημερίδα αυτή έστειλαν επιστολές όλοι οι γνωστοί Ψάλτες της εποχής, όπως ο Πρωτοψάλτης Ιάκωβος Ναυπλιώτης, ο Λαμπαδάριος Ευστάθιος Βιγγόπουλος, ο Πρωτέκδικος Γεώργιος Παπαδόπουλος, ο Εμμανουήλ Βαμβουδάκης, ο Γεώργιος Βινάκης, ο Νικόλαος Κανακάκης, ο Δημήτριος Μαυρόπουλος, ο Νικόλαος Μαυρόπουλος, ο Δημήτριος Κουτσαρδάκης.

Η έκδοση αυτή στήριζε τον «Ρωμανό τον Μελωδό» (ιδρ. 1909), έναν από τους τρεις Ιεροψαλτικούς Συνδέσμους της εποχής - οι άλλοι ήταν ο «Ιωάννης ο Δαμασκηνός» (ιδρ. 1924) και ο «Πανελλήνιος Σύνδεσμος» (ιδρ. 1943).

4. "Ιεροψαλτικός Τύπος" (1945-1951)

Όργανο του «Πανελληνίου Συνδέσμου» με έντονο συνδικαλιστικό χαρακτήρα, η μηνιαία αυτή εφημερίδα έβγαλε τουλάχιστον 44 τεύχη. Την εξέδιδε ο Αργινιώτης πρωτοψάλτης Χριστόφορος Κατσίμπας.

Την στήριξαν όλοι οι ιεροψάλτες της εποχής, οι οποίοι επιζητούσαν την επαγγελματική ανύψωση του λειτουργήματός των.

Η ύλη της περιλαμβάνει συνδικαλιστικά άρθρα και επίκαιρα σχόλια, επιστολές Ιεραρχών και πρωτοψαλτών (Θεοδόσιος Γεωργιάδης, Δημήτριος Κουτσαρδάκης, Δημήτριος Περιστέρης, Ιωάννης Παναγιωτόπουλος-Κούρος, Σωκράτης Παπαδόπουλος, Αλέξανδρος Μαργαριτόπουλος), αφιερώματα σε κεκοιμημένους επιφανείς ιεροψάλτες, άρθρα συνεργατών (ο κυριότερος υπήρξε ο Θεόδωρος Χατζηθεοδώρου) και λίγα μουσικά κείμενα, κυρίως του Θεοδοσίου Γεωργιάδου.

Δύο συντημήσεις του αργού αρχαίου μέλους "Φως ιλαρόν"

1. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (+1954)

ΦΩΣ ΙΛΑΡΟΝ

Μελοποιηθὲν κατὰ προτροπὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολί-
του Τυρολόης κ. Χρυσοστόμου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἀρχιεῖς, παρὰ
Σωκράτους Παπαδοπούλου, Α'. ψάλτου Ἀγίας Τριάδος Θεσσαλονίκης

Ἦχος $\overline{\omega\omega}$ Δι' Χρόνος μέσος

Φω ω ω ως ι λα α ρο ο ον α γι ι ι ας δο ο
ο ο. ο ἤ η ης α θα να α α α του Πα α α
ερος ου ρα νι ι ι ι ον α γι ι ι ον ον
μα α α κα α α ρος ι η σον Χρι ι στεί ι
ι ι ελ θο ο ον τε ες ε πι τη ην η λι ι ι ον ον
δν ν ν σι εν ι δο ο ον τε ες φω ω ω ως ε ε
σπε ω ρι ι ι νο ο ον ν μρον ον με Πα τε ε ε ρα α γι ν.
ο ον και Α α α γι ι ι. ο ο ον Πνε ι εν μα α
θε ε ε ον α ξι ο ον Σε ε ε εν πα α α
σι ι ι και αι ροι ο ος ν μνει ει σθαι αι φω ω καις αι
σι ι ι και αις. Υι ε ε Θε ου ον ον ζω η η
η ην ο ο ο δι ι ι ι δο ν ον ον ονς δι ο ο
ο ο πο ο ο σμ. ος Σε δο ξα α α α λα α Σε
δο Χ. ξα υ α α ξει ει ι.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΙΕΡΟΣΑΛΤΙΚΟΝ ΒΗΜΑ" (1-9-1939)

2. ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ (+1962)

ἐκ τῶν ἁγίων καὶ μελοποιῶν

ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἁγίου καὶ γνήσιον πατέρα αὐτοῦ, ὑπὸ
θεοδόσιου Β. Γουργιάδου ἀδελφητοῦ τῆς πατριαρχικῆς κλῆ-
ρικῆς κοινῆς Κων/πόλεως, νῦν τοῦ ὁσίου Μουκίου Ἀνδρῆ Ἀδελφῆ
καὶ πρωτοψάλτου Ὁ. Μεταμορφώσεως (Ἁγιάζωζης) Α. Συγγε-
του.

Итого: 100%

4/4 X
 ω - - - ως ἡ λαοὶ Α Γ. - - - αὐτοὶ ὁ - -
 εἰς τὴν δὲ ναὶ αὐτὸς Πατὴρ, - - - πα - - -
 Α Γ. - - - καὶ παρ, - - - ὁ - -
 Χρὶ - - - εἰς τὸν οὐρανὸν ἔ - - -
 τὴν ἡ - - -
 οὐρανὸν φε - - - εἰς τὸν οὐ - - -
 ὕμνον - - - σὺ μέντοι εἰς τὸν οὐρανὸν
 Α κ ρ ὦν πνε - - - μα θεοῦ Α ρ
 οὐρανὸν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ παρ, ὕμνον
 φ - - - ὁ - - -
 εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ παρ, ὕμνον
 εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ παρ, ὕμνον

* Εἰς τὴν ἐντέλῃσιν τοῦ παρόντος, δεόν νὰ συμπληρῶνται ἰσομερῶς
τμήματα τῶν φθόγγων Δι - Βου ὡς καὶ Νη, ὡς οὐκ νὰ συμπᾶλλεται καὶ
διφωνίαν ἥτιι, εἰς τὸ κῶδικον ταῦτε ἀποδοῖ ἐντέλῃσι. *Ἐπισημασθῆναι*

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΙΕΡΟΣΑΛΗΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ" (15-10-1945)